

VÍTÁ VÁS...

Krakov!

Kdo by býval věřil, že se někdejší královské hlavní město, nečinné po několik desetiletí, vrhne do života s takovou vervou? Město Krakov – intelektuální a kulturní centrum již od středověku – se znovu rozveselilo navazujíc na své filozofické kavárny, obchůdky a ulice hemžící se studenty a umělci, zatímco po dláždění se potulují davy obdivovatelů.

Ani poslední válka, přece tolik bolestná, ani bláznovství komunismu nezměnily tento goticko-renesanční klenot, který se jako zázrakem uzdravil ze všech svých bolestných ran: velké náměstí Rynek Główny; zcela neporušené památky, jakou je katedrála se slavnou trubkou-polnicí (*hejnał*) ohlašující hodiny; Collegium Maius, úchvatné svědectví univerzity ze 14. st.; pevnost Wawel, bývalý, ale stále majestátní královský palác; malé kostely a dojemné synagogy rozeté v ulicích...

Tímto způsobem se toto živoucí město-muzeum, oplývající butiky, bary a restauracemi, vyrovnává s těžkou, ale stále tolik blízkou minulostí. Na jeho okraji se nachází nové město a symbol stalinovského plánování Nowa Huta; o něco dále se v půvabné přírodě téměř ztrácí vyhlazovací tábor Osvětim, jehož stín sahá až do starého Krakova; Kazimierz, nostalgické židovské město na jihu centra, vzpružily rušné terasy, koncerty a kulturní střediska. Noční život zde dosahuje vrcholu více než kdekoli jinde. Překračuje samotnou Vislu a dosahuje až do čtvrti Podgórze, která je poznamenána vzpomínkou na ghetto, ale optimisticky vzhlíží k budoucnosti. S tímto Průvodcem s mapou se vám město otevírá jako na dlani!

**FABRYKA EMALIA
OSKARA SCHINDLERA /
MOCAK**
TOVÁRNA OSKARA SCHINDLERA /
MUZEUM SOUČASNÉHO UMĚNÍ
MĚSTA KRAKOV

FORT ŚW.
BENEDYKTA

0 1 2 km
1/60 000 - 1 cm = 600 m

Musíte vidět

10 míst, která nesmíte v žádném případě vynechat!

📍 Rynek Główny

(A C3)
Jedno z největších středověkých náměstí v Evropě ve tvaru čtverce, jehož jedna strana měří 200 m! Nacházejí se zde restaurace a kavárny. Domy, které ho obklopují, ukrývají pod neoklasickým zdobením stropů ze 14.–15. st. či starobylá přizemí, ze kterých jsou dnes sklípky. Na samotném a neustále se hemžícím náměstí jsou haly, věže a kostely, zdůrazňující celý prostor.

📍 Collegium Maius (A B4)

Jagellonská univerzita, která zářila již od středověku, měla mezi studenty i Mikuláše Koperníka či Jana Pavla II. Zub času se nijak nepodepsal na nejstarší z budov (15. st.), perle pozdní gotiky, s volně přístupným dvorem. Nachází se zde úchvatná sbírka vědeckých nástrojů a *Globus Jagellonicus* z r. 1510, na kterém stojí: „Amerika, země nově objevená“!

📍 Muzeum Książąt Czartoryskich (A C2)

Bezpochyby nejproslulejší muzeum ve městě, vytvořené a v průběhu času obohacované vlasteneckými princími Czartoryskými! K vidění jsou díla antického umění, suvenýry z bitev a hrdinů (Šavle, medaile, turecký stan ze 17. st. ...), portréty králů a královen a plátna mistrů z období od 13. do

19. st. (Mezi nimi slavné dílo Rembrandta *Krajina s milosrdným samaritánem*). Pýchou Krakova je unikátní dílo Leonarda da Vinciho *Dáma s hrastojem*, které je z části vystaveno.

📍 Wzgórze Wawelskie (B C3)

„Zde je vše polské...“ říkával malíř a básník Stanisław Wyspiański (1869–1907) z povyností tyčící se nad tímto pahorkem, starým tisíc let. Za hradbami se nachází dva symboly moci, v nichž se spojují všechny styly, od románského po barokní: katedrála, korunovačnické sídlo od 14. do 18. st. a královský zámek, opuštěný v 16. st. kvůli Varšavě. Poté, co zhlédnete okázalé sály a korunovačnické klenoty, jděte po schodišti vedoucím až do jeskyně draka, který má rád děti!

📍 Muzeum Narodowe (B A1)

Národní muzeum, založené r. 1879, bylo první svého druhu v zemi: být pod ruskou záštitou, zaměřené na polské moderní umění té doby. Původně bylo umístěno v hale s látkami (A C4). Muzeum se neuvěřitelně rozšířilo: evropské malířství z 14. až 18. st., ortodoxní umění... Díla jsou vystavena na několika místech, z nichž nejnáměšší je muzeum Czartoryski. Hlavní budova, postavená v l. 1934 až 1990, dnes

ukrývá plátna, sochy a dekorativní umění z 20. a 21. st.

📍 Kazimierz (C)

Právě v tomto historickém městě vyžádáním králem Kazimírem III. Velkým roku 1335, poté přidruženém ke Krakovu v roce 1791, žila místní židovská komunita od 15. st. do 2. světové války. Roku 1941 přesunuli nacisté Židy k Podgórze... A Kazimierz upadl v zapomnění, a to až do roku 1989, kdy Steven Spielberg přilákal pozornost při natáčení filmu *Schindlerův seznam*. Od té doby se tato pamětní a srdceryvná čtvrt' stala oblíbeným místem studentů a umělců.

📍 Fabryka Emalia Oskara Schindlera / MOCAK (C F3)

Jen kousek od bývalého ghetta Podgórze se nachází někdejší továrna Oskara Schindlera, kde více než tisícovka Židů unikla nacistickému útlaku. Dnes může tento kousek města poznamenat tragédií opět volně dýchat. Od roku 2010 a 2011 sídlí v těchto místech dvě muzea: jedno, velmi živé, věnované historii Krakova za okupace, druhé (MOCAK), s oslnivými minimalistickými prostory, zasvěcené současnému a avantgardnímu umění.

📍 Nowa Huta (D E2)

Komunistický Krakov? 30 minut od centra města (tramvaj č. 4), jej můžete s úžasem objevovat: V každém směru sovětské město, založené Stalinem

roku 1949 jako reakce na Staré Město „buržoazní“. Nekonečné ulice, táhnoucí se od hlavního náměstí (přejmenováno na náměstí Ronald-Reagan!), jsou lemované řadami budov a zavedou vás na trh, do oblíbených restaurací, působivě ocelámy Sędzimir nebo utajených kostelů!

📍 Kopalnia Soli w Wieliczce (D E3)

Nejstarší důl Polska, kterým postupuje až nadpozemské světlo, ukrývá skutečný poklad: zásoby soli, těžené po staletí horníky stejně jako zedníci a umělci. Vyhlobili 300 km labyrintu, své kaple vytvářeli do soli, aby zabránili vniknutí cizorodých, případně hořlavých látek. Rozjímejte u such a basrelieffů tapaných do prostředí chodbiček a jezer, jejichž mikroklima o 14° C využívají hlavně lázeňští hosté!

📍 Auschwitz-Birkenau (Osvětim-Březinka) (D A3)

Dochovaly se dva ze tří koncentračních táborů. Nemilosrdné svědectví nacistického teroru. Narození v l. 1940–1941 podléhali důkladnému systému, kdy vězni byli vycelňováni hned po příjezdu: zatímco ti, klasifikovaní jako rentabilní, museli pracovat v nelidských podmínkách, ostatní kráčeli do plynové komory... Po návštěvě Auschwitzu I a jeho těžko snesitelného muzea vás přelud Birkenau, vyhlažovací tábor dnes ležící ladem, nechá v oněmění...

